

MOGUĆNOSTI RAZVOJA TURIZMA U ĐURĐEVAČKOJ PODRAVINI

Đurđevačka Podravina nalazi se u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Dio je središnje Hrvatske, a poznata je i kao dio bilogorske Podravine, koju čine tri bivše općine: Koprivnica, Đurđevac i Virovitica. Prema novom teritorijalnom ustrojstvu Republike Hrvatske bilogorska Podravina znatnim dijelom je ušla u sastav Županije Koprivničko - križevačke. Dosadašnja općina Đurđevac podijeljena je na šest novih općina koje nose naziv mjesta u kojima imaju sjedište. To su općine: Đurđevac, Ferdinandovac, Kloštar Podravski, Molve, Pitomača i Virje. Općina Pitomača ušla je u sastav Županije Virovitičko - podravske.

Ovaj rad obuhvaća čitavo područje bivše općine Đurđevac, jer u turističkom i geografskom pogledu čini jednu cjelinu s gotovo jednakim interesima i sadržajima turističkih vidova i oblika. Osim toga, većina novonastalih općina još ne obavlja sve funkcije iz svoje nadležnosti, a nema ni statistički sređenu dokumentaciju koja bi cjelovito mogla poslužiti za precizniji opis mogućeg razvoja turizma na njihovom području. Kako administrativno - političke granice pojedinih općina i županija nisu prepreke razvoju turizma, to ovdje iznijete mogućnosti za razvoj turizma svaka općina ili županija može primijeniti za svoje područje zasebno, zavisno o resursima, ili u međusobnoj suradnji ukoliko za to imaju interes. Đurđevac je mjesto više gradskog tipa, mada u njemu, i ne samo na periferiji, egzistiraju i bogatija poljoprivredna domaćinstva. Smješten je sjeverno od Bilogore, a južno od Drave kojoj je bliži. Asfaltnom je cestom - Podravskom magistralom - udaljen 26 kilometara od Koprivnice, 38 kilometara od Virovitice, a 27 kilometara od Bjelovara (cesta prema Zagrebu). Južnim dijelom prolazi željeznička pruga relacije Osijek - Koprivnica - Zagreb (odnosno Koprivnica - Varaždin). Prema popisu stanovništva iz 1991. g. u Đurđevcu je živjelo 6.845 stanovnika. Te godine općina Đurđevac (termin "općina Đurđevac" u ovom radu podrazumijeva čitav teritorijalni prostor dosadašnje općine Đurđevac, dakle teritorije novonastalih općina, uključujući i Pitomaču) imala je 40.900 stanovnika, u tome oko 29.200 aktivnih. Poljoprivredom se bavi oko 23.400 stanovnika, a zaposlenih u raznim gospodarskim i drugim poduzećima i organizacijama ima oko 5.760, uključivo i samostalne djelatnosti.

Struktura zemljišta općine Đurđevac prema katastru je slijedeća:

UKUPNO	Oranice i vrtovi	Vocnjaci i vinogradi	Livade i pašnjaci	Šumsko zemljište	Ostalo
67.344 ha	27.904 ha	1.801 ha	10.440 ha	21.387 ha	5.812 ha
100,0 %	41,5 %	2,6 %	15,5 %	31,8 %	8,6 %

Prevladavaju oranice, šume i livade. Vinogradi se pretežno nalaze na bilogorskom području, a poznata je i čuvena "repaška hrastova šuma" nedaleko od Drave. Najglavnija ratarska kultura je kukuruz i livadsko sijeno (radi uzgoja stoke), pšenica, krumpir, duhan... U vinogradima pretežno rastu plemenite sorte loze od koje se dobivaju sortna vina sve više poznata u Hrvatskoj.

Hidrološka obilježja đurđevačke Podravine vrlo su snažno određena značenjem rijeke Drave o kojoj izravno ovisi razina podzemnih voda. Poznato je da je Drava vrlo hirovita rijeka s brzim tokom, pa povremeno izaziva eroziju tla. Drava ima mnogo rukavaca, od kojih su nastale i tzv. "mrtvaje" i suha korita. Prije nekih 400 godina tekla je sjevernije, otprilike današnjim tokom Ždalice, po kojoj je ime dobilo i mjesto Ždala. Zapisi govore da je Drava sredinom 16. stoljeća promijenila svoj tadašnji tok i potekla južnije. Zbog toga je nastalo sadašnje Prekodravlje (ovdje Repaš, Ždala, Križnica), područje između starog i novog korita, dugo oko 25 kilometara i široko oko 7 kilometara. Na općini Đurđevac ovo je područje povezano mostom preko Drave na relaciji ceste Virje - Ždala (Gola), a na donjem dijelu Drave visećim mostom na dijelu ceste relacije Pitomača - Križnica, te riječnim brodom (komp). Neovisno o novom tijeku Drave nekadašnja i današnja granica Republike Hrvatske prema Mađarskoj ide starim koritom Drave. Ovaj dio đurđevačke Podravine (kao i cijelo Prekodravlje) karakteriziraju ovi tipovi tla: automorfni, hidromorfni i aluvijalni.

Što se tiče klimatskih osobina đurđevačke Podravine, one vrijede kao za cijelu Podravinu s neznatnim mikrolokacijskim razlikama. Ovaj dio karakterizira umjerena kontinentalna klima, većinom s hladnim i dužim zimama, te kratkim i vrućim ljetima. Proljeća su vrlo ugodna i topla, a jeseni naizmjenično suhe i kišne. Prema lokalnim mjerilima prosječna temperatura u siječnju iznosi minus 2 stupnja Celzija. Najtopliji je srpanj s prosječnom temperaturom oko 12,5 stupnjeva Celzija. Hladne zračne mase sibirске anticiklone ovdje dopiru u siječnju i veljači, pa su u tim mjesecima najčešće zabilježene minimalne temperature zraka i vode. Raspored padalina je dosta povoljan uz neke manje iznimke u pojedinim godinama. Najviše padalina ima u toploj polovici godine, obično od travnja do rujna (ponekad i do listopada), što je pogodno za vegetaciju, napose za poljoprivredne kulture. U siječnju i veljači padaline su uglavnom minimalne. Mjerenja su pokazala da je godišnja količina padalina oko 900 milimetara po kvadratnom metru. U ljetnom razdoblju (srpanj) količina padalina iznosi oko 100 milimetara. Minimum padalina u siječnju i veljači je oko 50 milimetara. Prosječna godišnja vlažnost za ovaj je kraj zadovoljavajuća, iznosi 82 posto. Osim u ljetnom razdoblju mrazovi su moguć i u svim ostalim mjesecima. Magle se pojavljuju najčešće u razdoblju prosinac - veljača (ali i ranije i kasnije), napose uz dravsko područje. Ponekad je u pridravlju lijepo vidjeti gustu maglu visine do metar-dva. U zimskim mjesecima ima snijega, a njegovo godišnje zadržavanje traje oko 40 dana. U ljetnim mjesecima na pojedinim dijelovima đurđevačke Podravine ponekad padne i tuča, prosječno do 2 puta u godini.

Đurđevačka Podravina uglavnom je blago vjetrovita. Ružu vjetrova čine oni koji pušu od sjevera, sjeverozapada i jugozapada. Vjetrovi najčešće pušu iz smjera sjeverozapada i jugozapada. Zapadni vjetar puše kroz čitavu godinu s pojačanim intenzitetom u jesen. Jugozapadni vjetar - topao s povećanom relativnom vlažnošću - pretežno puše u ljetnom razdoblju i najčešće prethodi kiši.

Gledano u cjelini, na bilogorskoj Podravini u šumama rastu šumske zajednice hrasta kitnjaka, običnog graba i bukve. Dakako, ima i drugih vrsta drveća (bjelogoričnog i crnogoričnog), dok su najniži dijelovi naplavne ravni pokriveni močvarnom vegetacijom: šašom, rogozom i trskom. Oko močvarnog dijela i po berecima rastu vrbe raznih vrsta, bijela i crna topola, crna i bijela joha, hrast lužnjak, poljski jasen i drugo. Takozvane krčevine pošumljene su košarastom vrbom, ponegdje kanadskom topolom (brzorastuće drveće). Zanimljivo je da su šume obrasle i dio pješčanog tla, pa i onog poznatog imena "Hrvatska Sahara". Pošto je nekoć davno pijesak nošen vjetrom prodirao u

dvorišta i kuće, a jače je zasipao i polja i vinograde, to su 1899. godine započeti radovi na smirivanju i učvršćivanju pješćanih sprudova. Uglavnom se tlo pošumljavalo bagremom (akacijom) i topolama, a i bijelim i crnim borom. Tu rastu i razne biljke pješćarke. Dio tog tla uspješno je priveden i pod poljoprivredne kulture. U đurđevačkoj Podravini - pored Đurđevca - jedan dio pjeskovitog tla dobro je sačuvan, a poznat je kao geografsko - botanički rezervat "Đurđevački pijesci".

Ovakva đurđevačka (šire: bilogorska) Podravina, puna rodni polja, livada i šuma privukla je u se i raznorazni životinjski svijet koji se prilagodio životu u staništima. Tu obitavaju brojne vrste sisavaca, vodozemaca, gmazova, ptica i kukaca. Zanimljiva je, ali još nedovoljno istražena, pojava slatkododne meduze, koja je tek prije nekoliko godina po prvi puta zapažena na umjetnom jezeru Čingi - Lingi kod Gornje Šume (Molve). Ima je i u nekim drugim jezerima bilogorske Podravine (vrlo mnogo u jezeru Jagnjeđe odnosno Jegeniš kod Đelekovca). Ta životinja - slatkodonna meduza - osebujan je stanovnik ovog dijela Podravine. Pročitao sam nekoliko radova dr. Radovana Kranjčeva (živi i radi u Koprivnici), rođenog u Đurđevcu, vrsnog biologa i zoologa, koji je publicirao oko 1000 znanstvenih stručnih i stručno-popularnih radova iz biologije, zoologije, faunistike i zaštite prirode. Zahvaljujući njemu ovdje sam mogao ukratko napisati nešto i o zaštićenim objektima prirode đurđevačke Podravine (i ono o slatkododnoj meduzi).

"ĐURĐEVAČKI PIJESCI"

Činjenica je da je u javnosti, pa i među stanovništvom ove Podravine, manje poznato da dio prirodnog okoliša Đurđevca ima značajne ekološke i prirodnoznanstvene raznolikosti i specifičnosti, od kojih nekih u određenom obličju uopće nema u ostalim krajevima Hrvatske. Zbog toga su i zakonom zaštićene, uključivo i određena živa bića, te njihove zajednice koje obitavaju u zaštićenim prostorima. Geografsko - botanički rezervat "Đurđevački pijesci" prostire se na površini od 19,5 ha na istočnoj periferiji Đurđevca. Godine 1963. proglašen je specijalnim geografsko - botaničkim rezervatom. To zaštićeno područje je valovito i brežuljkasto, s manje vidljivim nekadašnjim dinama u pravcu sjever - jug. Pijesku se slabo vidi trag, jer je površina obrašćena raslinjem. Zaštitom se želi očuvati jeidinstveno stanište u Hrvatskoj odnosno na njemu posebna, dijelom endemična vegetacija biljaka pješćarki - psamofita. Zbog određenih slojeva kremenog pijeska ovdje vladaju naročiti životni uvjeti. Ljeti su površinski slojevi jako topli, znatno je isparavanje vlage tih slojeva, a dubinska se vlaga zadržava zbog odsutnosti kapilariteta. Zato je u takvim prilikama mogao opstati i održati se samo zaseban živi svijet prilagodivši se prilikama koje mu osiguravaju život. Tu dominira travnata vegetacija zeljastog bilja jedinstvene biljne zajednice trave gladice i vlasulje bradice. Tu se nalaze i biljke različitog zemljopisnog porijekla iz različitih dijelova Europe.

Ovakvo biljno stanište okuplja i osebuju faunu, koja još nije dovoljno istražena, napose faunu kralježnjaka. Osjeća se potreba da stručnjaci i amateri "dublje" istraže ovo područje. Ipak, kukci su do sada nešto više istraživani, pa je utvrđeno da na ovom području živi osebujan i karakterističan skup vrsta kukaca i to jedinstven u Hrvatskoj! Posebno je zanimljivo vidjeti velike leptire kojih unutar određene skupine ima nekoliko desetaka vrsta, a kojih u takvoj skupnosti nigdje više nema u našoj zemlji.

"CRNI JARCI"

Šumski rezervat "Crni jarci" nalazi se istočno od sela Kalinovac, a sjeverno od pješćanih površina. To je područje nizinskih šuma i jedno je od najnižih staništa u Europi! Na njemu se prostiru velike johine odnosno jalševe šume. Tu je razvijena šuma crne johe s dugoklasnim šašem s nekoliko

podvrsta, koje su dobro znanstveno istražene. Značajno je da se voda temeljnica nalazi od 60 do 120 cm ispod površine zemlje, pa bitno utječe na pojavu i održavanje tih šumskih sastojina. Zbog toga i crna joha ovdje dostiže optimalni razvitak i drvni prirast, pa te šumske sastojine spadaju među najvrednije i u europskim razmjerima. Tu je razvijena i prizemna te grmolika vegetacija koja ljeti pruža dojam neprohodne šume. Ovdje je posebno u svibnju privlačna sremza sa svojim bijelim cvjetovima. Šuma je puna florističkih i faunističkih zanimljivosti. Pažnju privlači i bijela čemerika, kao i neke najrjeđe i zaštićene vrste danjih leptira. Oko 130 ha te šume, zbog reprezentativnih i bioloških značajki, proglašeno je 1965. godine specijalnim rezervatom pod imenom "Crni jarci".

Unutar te površine jedan hektar je predviđen za trajnu "ekološku pluhu", što će poslužiti za dugoročna ekološka i ostala znanstvena istraživanja.

Na đurđevačkoj Podravini ima još nekih prostora koje bi, prema dr. Kranjčevu, valjalo zaštititi. To su "šuma Borik" koja se nalazi sjeverno i sjeverozapadno od Đurđevca, zatim "pijesci kod Kloštra Podravskog" čija se površina nalazi sjeverno od tog sela, a južno od ceste Kalinovac - Draganci. Tu je dobro sačuvana pješčarska vegetacija, a nekoliko biljnih i životinjskih vrsta čine rijetkost živog svijeta u Hrvatskoj.

Dravski rukavac "Čambina" u Prekodravlju (nedaleko Repaša i Ždale) dio je prirodnog pravljenog krajolika koji ima iznimne ekološke i biološke vrijednosti za ovo područje, a također i prirodnoznanstvene vrijednosti. Jezero (bara) i okolina su bogati biljnim i životinjskim svijetom. Tu je mjesto za ribe dravskog sliva. Spada među najstarije barske ekosustave u sjevernoj Hrvatskoj.

U predjelu zvanom "Telek" u Prekodravlju, neposredno uz granicu s Mađarskom, nalaze se sastojine s bukvom, koja predstavlja botaničku i fitocemološku rijetkost u tom području.

U Repašu kod lugarnice, u malom parku stoji sedam starih stabala hrasta lužnjaka, starih oko 350 godina. To su najstariji primjerci ove vrste u ovom području. Tu ima i velik broj ostalih biljnih vrsta, a okupljaju se i razne životinjske vrste.

Poznato jezero Čingi-Lingi u Gornjoj Šumi, nastalo iskopom sljunka i pijeska, relativno bistre vode, uz koje ima i vegetacije a i dosta podignutih vikendica, dr. Kranjčev također predlaže da se zaštititi kao park prirode.

VRUĆE (LJEKOVITE) VODE

Sjeverni dio "koprivničkog" područja, te cijeli sjeverni dio đurđevačke Podravine, bogat je zemnim plinom i kondenzatima i nekim drugim nusproduktima, a ima i nafte. Sukladno svom "Programu Podravine" eksploataciju i dalja istraživanja na tom području vrši Naftaplin. Naročito su ovim energentima bogata plinska polja Molve i Kalinovac te Stari Gradec. Uz eksploataciju energenata na pojedinim mjestima otkrivene su i stanovite količine vruće vode. Poznatiije su bušotine te vode kod Budrovca, Đurđevca, Ferdinandovca, Pitomače, a do sada je najtopliju vodu "pokazala" bušotina kod Molvi, čija je temperatura na površini (!) preko 100 stupnjeva Celzija! Za sada nema "dubljih" istraživanja ovih voda, pa im se i ne zna buduća namjena. Vrijedilo bi prići odgovarajućim istraživanjima. Pokažu li se vrela izdašnjima, ovdje bi se mogle podići toplice, staklenici za uzgoj odgovarajućih poljoprivrednih kultura, a ako kemijski sastav vode zadovoljava moglo bi se izgraditi i lječilište.

Ovdje su i bitno smanjeni ekološki rizici. Na Centralnoj plinskoj stanici Molve III. izgrađen je objekt za uklanjanje sumpornih spojeva iz plinskih nusprodukata. Tu sumporni spojevi oksidiraju u elementarni sumpor: pravi se tzv. "sumporni kolač" koji ima komercijalnu uporabu u graditeljstvu (a i šire). Iz prirodnog plina sasvim je uklonjena živa metodom adsorpcije u kolonama punjenim aktivnim

U Molvama se uz eksploataciju plina pojavljuju i vruće vode čija temperatura prelazi 100°C

ugljenom. U Naftaplínu se razrađuju i tehnološki postupci za gospodarsko korištenje ugljičnog dioksida koji se sada ispušta u zrak, a moći će se koristiti za proizvodnju suhog leda i dr. Tijekom gradnje CPS III. u Molvama, napravljena su vrlo opsežna ekološka istraživanja na širem lokalitetu Podravine. Na izradi studije radili su brojni istaknuti znanstvenici. Konstatirano je da sustav proizvodnje i obrade plina, te transporta plina, kondenzata, etana i drugih ugljikovodika u cijelosti zadovoljava uz potpunu zaštitu okoliša.

Iz do sada opisanog naziru se brojne mogućnosti razvoja turizma kroz mnogobrojne njegove vidove. Neki vidovi turizma na đurđevačkoj Podravini već su zaživjeli, a neki se tek "uhodavaju", dok drugih vidova uopće nema, iako za njih ovdje postoje dobri uvjeti i kvalitetni resursi. Poznatiji je lovni turizam, rekreativni je nedovoljno razvijen, ribolovni je slabo poznat, nešto je poznatiji športski ribolov uglavnom u okvirima lokaliteta, seoski turizam uopće ne egzistira, vjerski turizam u smislu organiziranog gotovo i ne postoji, kulturni turizam ima nisku razinu, znanstveni također, ljećilišnog nema, itd.

U đurđevačkoj Podravini su - vidljivo je to iz opisanog - dobre potencijalne mogućnosti razvoja turizma, ali i one vrste turizma koje ovdje egzistiraju (bez obzira na stupanj razvijenosti) uglavnom se organiziraju na više mjesta. Iako je zakonska obveza da općina (općine) osnuju Turističku zajednicu, do danas ona nije oformljena, tek se sada na tome radi. I to samo za "novu" općinu Đurđevac. Ostale općine još uvijek ne obavljaju sve funkcije iz svoje nadležnosti, neke nemaju ni adekvatan smještaj za svoju upravu, pa za sada i ne razmišljaju da osnuju turističke zajednice (ili da "udruže" turističku

djelatnost). Nešto značajnije dijelom turističkih vidova bavi se HTT "Picok" d.d. Đurđevac, odnosno Hotel "Picok" u Đurđevcu, koja ugostiteljska organizacija svojim ugostiteljskim objektima "pokriva" veća mjesta đurđevačke Podravine.

Gotovo beznačajno turizmom se bave i neke privatne ugostiteljske radnje. Ipak treba reći da u đurđevačkoj Podravini ima preko stotinu ugostiteljskih objekata od kojih neki mogu gostima - turistima pružiti i cjelodnevni smještaj i prehranu. Među takvima su poznatiji već spomenuti Hotel "Picok", lovački domovi odnosno kuće lovišta "Repaš" i "Peski" pod upravom "Hrvatskih šuma", dio lovačkih organizacija, te privatni ugostiteljski objekti "Đurđevački dvor", "Kod Ive" i "Citadela" (ova samo razne pizze), kao i "Fontana" u Virju i "Meridijan 17" kod jezera Čingi - Lingi, te ugostiteljski objekat Obrtničke štedionice u Pitomači i "Zlatni klas" u Otrovancu, a poznatiji su i neki lokali HTT "Picok" o kojima će biti više riječi u dijelu opisa turističko-ugostiteljske djelatnosti toga dioničkog društva.

Turisti se ovdje mogu snabdijevati prehrambenim i tekstilnim i drugim artiklima gotovo u svim mjestima đurđevačke Podravine, a najveći i najbogatiji asortiman se nalazi u trgovačkim robnim kućama u Đurđevcu, Pitomači i Virju, te u većim trgovinama. Značajan broj trgovačkih, ugostiteljskih i drugih radnji lociran je "na jednom mjestu" u tzv. Poslovnom centru u samom središtu Đurđevca.

Turisti na ovom području mogu u slučaju potrebe koristiti zdravstvenu zaštitu (postoje Zdravstveni domovi u Đurđevcu i Pitomači s ljekarnama i ambulancama u nekim mjestima). Turisti, ljubitelji životinja - pretežno su to lovci - zdravstvenu zaštitu pasa i drugih životinja mogu zatražiti u Veterinarskoj stanici Đurđevac ili u nekoj od brojnih veterinarskih ambulanti u drugim mjestima.

Mada na području đurđevačke Podravine postoje brojni i bogati resursi za razvoj raznih vidova turizma, u nastavku ovog rada bit će opisani samo neki vidovi, kako oni koji se ovdje već odvijaju (ali u nedovoljnom stupnju), tako i oni za koje već postoje dobri uvjeti, samo ih treba "pokrenuti". Od onih koji već "postoje" istaknutiji će biti lovni turizam; od onih "slabo" organiziranih istaknutiji je vjerski turizam s obzirom na poznato svetište "Majke Božje Molvarske", a od onih koji još ne egzistiraju dat je akcenat na seoski turizam s obzirom na mnogobrojne potencijale i moguće podvidove te vrste turizma.

U svemu tome treba držati na umu da složeni uvjeti privređivanja u gospodarstvu, kao i problemi s kojima se suočava demokratska, suverena i neovisna Republika Hrvatska zahtijevaju od svih nas da brzo i djelotvorno pristupimo razvoju hrvatskog gospodarstva, ali i društva kao cjeline. Zato je u ovom radu sagledana mogućnost razvoja u iskorištavanju komparativnih prednosti turizma u funkciji općeg gospodarskog i društvenog razvoja. Cilj je i očuvanje i unapređivanje specifičnih i vrijednih identiteta atraktivnih turističkih lokaliteta u đurđevačkoj Podravini. Neki od njih su već "šire" poznati, a među njima napose đurđevačka "Picokijada".

NEKI MOGUĆI VIDOVI TURISTIČKE PONUDE

Dosadašnje sagledavanje gospodarskog razvoja u đurđevačkoj Podravini u iskorištavanju komparativnih prednosti razvoja turizma u funkciji općeg gospodarskog i društvenog razvoja, te u očuvanju i unapređivanju specifičnih i vrijednih obilježja identiteta turističkih lokaliteta, kao i postojeće turističke ponude, sasvim jasno pokazuje da su ovdje turistički potencijali odnosno resursi vrlo pogodni za brži razvoj turizma odnosno turističko-ugostiteljske djelatnosti. I to ne samo već postojećih vidova turizma, nego i onih koji se danas na ovim prostranstvima uopće ne odvijaju ili se odvijaju u sklopu ostalih gospodarskih djelatnosti kao "pridruženi" segment. Među takvim nešto su značajniji lovni turizam, rekreacijski i športsko - ribolovni te zabavno - kulturno - povjesni.

LOVNI TURIZAM

Prirodni i drugi uvjeti na đurđevačkoj Podravini dosta su pogodni za uzgoj i očuvanje divljači. Postoje i dobri uvjeti za turističko i ekonomsko iskorištavanje lovišta, kojih na ovom prostoru ima dvanaest i to:

LOVIŠTE	ha	LOVIŠTE	ha
1. "Repaš"	5.730	7. "Ferdinandovac"	6.626
2. "Virje"	5.805	8. "Sesvete Podravske"	3.004
3. "Peski"	7.766	9. "Kloštar Podravski"	3.956
4. "Hampovica"	3.924	10. "Prugovac"	3.748
5. "Đurđevac"	8.064	11. "Pitomača"	10.932
6. "Kalinovac"	3.750	12. "Stari Gradac"	4.155

Ukupna površina svih lovišta iznosi 67.451 ha. Svim lovištima, osim s br. 1 i 3, gospodare lovačka društva. Lovištima br. 1 i 3 gospodare Šumarija Repaš i Šumarija Đurđevac (gosp. jedinica Lovstvo "Fazanerija") koje se nalaze u sklopu Uprave šuma Koprivnica ("Hrvatske šume"). Zbog posebnog statusa i značajna za lovni turizam prikaz tih lovišta bit će zaseban. Ostalih deset lovišta, koja su manje - više naseljena istovrsnom divljači, ovdje se skupno opisuju. Ipak, zbog lovaca - turista potrebno je navesti nazive lovačkih društava:

Naziv lovačkog društva	gospodari lovištem	Broj
"Fazan"	Virje	2
"Bilogora"	Hampovica	4
"Jelen"	Đurđevac	5
"Zeko"	Kalinovac	6
"Fazan"	Ferdinandovac	7
"Jelen"	Sesvete Podravske	8
"Srndač"	Kloštar Podravski	9
"Vepar"	Prugovac	10
"Fazan"	Pitomača	11
"Fazan"	Stari Gradac	12

Nedavno je osnovano lovačko društvo i u Molvama ("Fazan") koje trenutno nema svoga lovišta, ali je postupak za dobivanje lovišta u toku.

Koordinaciju rada, djelovanja i odvijanja lovnog turizma tih društava obavlja Savez lovačkih društava u Đurđevcu. Sa svim tim lovačkim društvima i šumarijskim lovištima surađuje i HTT "Picok" Đurđevac u djelatnostima lovnog turizma.

Dok se na ovim lovištima obavlja pretežno rekreativni i ekonomski lov, uključivo i lovni turizam, na lovištima "Repaš" (1) i "Peski"(3) isključivo se vrši turistički lov (za domaće i strane turiste), ali i umjetno uzgajanje fazana, pataka i trčki ("Peski"), te prirodno uzgajanje divljih svinja ("Repaš").

Uz "čistu" lovačku djelatnosti lovci se organizirano bave i sportskom djelatnošću: pucanje na glinene golubove, pucanje na "zeca" u trku, gađanje na zračnoj sreljani i dr.

Iako povremeno dolazi do smanjenja lovno produktivnih površina zbog izgradnje objekata, cesta, uređenja poljoprivrednih površina, stvaranja monokulturnih površina i dr., ipak se dobrim

Lovački dom "Peski" u neposrednoj blizini Đurđevca

gospodarenjem postiže održavanje matičnog fonda divljači. Prema lovno-gospodarskim osnovama u lovištima kojima gospodare lovačka društva ima "matičnog fonda" oko 480 komada jelenske divljači, 2100 srneće, 300 divljih svinja, 400 fazana, 1800 trčaka itd. Lovačka društva godišnje odstrele oko 50 komada jelenske divljači, 3500 srneće, 80 komada divljih svinja, 500 zečeva, 100 trčaka, 2000 fazana i oko 1000 močvarica. Na lovištima postoje lijepo uređeni i udobni lovački domovi, lovačke kolibice, zimovnici, remize, prihvatilišta, hranilišta za krupnu i sitnu divljač, solišta, spremišta za hranu i preko 560 visokih čeka.

Određena pozornost posvećuje se uzgoju i držanju lovačkih pasa. Ovdje djeluje i poznato kinološko društvo. Inozemni lovci-turisti, pa i domaći, većinom su zainteresirani za odstrel kapitalaca jelena, kojih ima u ovim lovištima, napose na lovištu "Repaš". Nedavno je Savez lovačkih društava u Đurđevcu bio priredio izložbu 30 kapitalnih jelenskih trofeja (rogovlja) koji su ocijenjeni ocjenom "zlatni" u vremenu od 1978. do tada. Rogovlje je bodovano od 240,75 do 210,10 bodova. Ti su kapitalci odstreljeni na lovištima: Ferdinandovac, Đurđevac, Kalinovac, Pitomača, Repaš, Sesvete Podravske, Stari Gradac, Peski ... U ova lovišta đurđevačke Podravine bilogorski su jeleni doselili prije 15-tak godina. Njihovo rogovlje ima vrlo jake krune od kojih je desna zdjeljasta, a lijeva žljebasto račvasta. Ovdje žive dva tipa jelenske divljači koja se međusobno razlikuju, a uglavnom žive u ravničarskom dijelu. Do sada je na 18,8 ha bonitirane površine (za jelensku divljač) odstreljeno pored "zlatnih" i niz "srebrnih" i "brončanih" jelena, kao i onih bez medalje u uzgojnom odstrelu. Jedan dio jelena zasigurno je došao ovdje iz Mađarske te su uspostavili svoje stalno stanište.

Prema ustaljenim pokazateljima ovo se područje smatra jednim od najbogatijih lovišta jelenske divljači u Hrvatskoj, što se napose odnosi na lovišta "Repaš" i "Peski".

LOVIŠTA "PESKI" i "REPAŠ"

Lovci turisti koji žele udoban smještaj i bogat odstrel, napose trofejne divljači, koji uživaju u ljepotama prirode, vole lov i šetnje u ravničastim šumama i nizinskim područjima rijeke Drave, mogu odabrati boravak i lov na jednom od ovih dvaju lovišta. Dakako, i ostala su lovišta dosta atraktivna i imaju svojih specifičnosti.

Na lovištu "Peski", u predjelu "Đurđevački peski" postoji lijepi i udobni Lovачki dom "Peski", a u bliskoj okolini i uzgajalište pernate divljači: fazana, jarebica, divljih pataka i prepelica. Lovcu-gostu u toj je lovačkoj kući osiguran potpun i ugodan smještaj i dobra hrana. Tu je 11 soba s 24 ležaja komforno opremljenih. Svaka soba ima zasebnu kupaonicu, WC, telefon, pa ova lovačka kuća spada u visoku B kategoriju. Prema želji lovci mogu koristiti i samo ugostiteljske usluge. Godišnje ovdje boravi više od 1000 lovaca-turista kojima se pruži oko 2000 punih pansiona.

Prema lovno-gospodarskoj osnovi godišnje se odstrelji 9 komada jelenske divljači, 50 srneće, 30 divljih svinja, oko 6000 fazana, 1000 jarebica, 250 zečeva i 500 komada razne sitne divljači. U odstrelu domaći gosti sudjeluju s oko 50 posto u sadašnje ratno vrijeme, ali u vrijeme mira preteže udio stranih lovaca. Ovdje je i značajan uzgoj pernate divljači koja se dijelom pušta u lovišta, a dijelom prodaje za ostala lovišta. Godišnje se ovdje u "Fazaneriji" uzgoji oko 25.000 pilića i odraslih fazana, oko 3.000 jarebica, 1.000 divljih pataka i oko 1.000 prepelica. Ovu divljač mogu nabaviti i lovci za svoja lovišta izvan "granica" đurđevačke Podravine. Lovište "Peski" bogato je fazanima i jarebicama, jer se iz "Fazanerije" u njega pušta oko 10.000 fazanskih pilića i oko 1.000 poljskih jarebica.

Lovište "Peski" s obzirom na Lovачki dom, odnosno lovačku kuću (unutar toga doma), vrlo je pogodno i za boravak i pripreme športaša, napose rukometaša(ica). Postojeći restoranski dio ima kapacitet za 80 osoba, a športski teren je u neposrednoj blizini objekta. Ovdje se mogu održavati, a već su i održavani, poslovni sastanci, seminari, tečajevi za strane jezike. Objekat je pogodan i za održavanje svatova, obljetnica, naturalnih večeri i dr. Pogodnost za pripreme športskih aktivnosti već su oprobali športaši, među njima poznatiji rukometni klubovi: Jakovina - Graničar, Đurđevac, zagrebačka Lokomotiva, rukometaši Bjelovara, Čakovca i drugi.

Zanimljivo je da i građani - nelovci mogu ovdje nabaviti (kupiti) jelena, srnu, divlju svinju, fazane (meso) ...

Lovište "Repaš" jedno je od boljih lovišta u Hrvatskoj. Ono se pretežno smatra "jelenskim" s dosta divljih svinja, ali ima i srneće divljači. Preko ovog lovišta jelenska divljač migrira za Bilogoru i Moslavinu s obzirom da postoji dobar prijelaz preko Drave. Ovdje dolaze uglavnom strani lovci, koji u svoje zemlje odnose trofejne lovačke rogove visoke vrijednosti. Mnogo je ovdje odstreljeno "zlatnih, srebrnih i brončanih" jelena. Tek poneki tako vrijedan trofej ostaje u zemlji i u okviru "Hrvatskih šuma". S obzirom na "mali" uzgoj divljih svinja, ovdje se odstrelji i "zlatnih, srebrnih i brončanih" vepara. Prema lovno-gospodarskoj osnovi matični fond divljači je dosta bogat. Ima oko 140 jelenske divljači s oko 170 teladi, srneće oko 180 s više od 50 mladih, divljih svinja oko 50 s preko 60 prasadi, a ima i nešto sitne divljači za koju lovište nije baš pogodno jer se na dijelu lovišta (izvan šume) intenzivno obavlja poljoprivredna djelatnost. Godišnje se ovdje, sukladno lovno-gospodarskoj osnovi, odstrelji oko 50 komada jelenske divljači, oko 60 divljih svinja, 50 komada srneće divljači i nešto sitne divljači. Za one koji žele, Šumarija Repaš osigurava u lovište "prilaz kolima". Oko dvije trećine lovišta je pod šumom, a jedna trećina lovišta je poljoprivredno zemljište, trstici i močvare.

Zimi se ovdje održavaju i skupni lovovi na divlje svinje i to u branjevinama, kako se na ostalim dijelovima lovišta ne bi uznemiravala jelenska divljač. Na dijelu lovišta postoji malo uzgajalište

divljih svinja čiste austrijske sorte, koje u svojoj 4. ili 5. godini starosti već imaju epitet "zlatnih". Trofejnom jelenskom i veparskom divljači sve više napućuju i druga lovišta kako bi se popravili fondovi i oplemenila divljač na Bilogori i Kalniku.

U lovištu postoji zavidan broj lovnotehničkih objekata (čeke, hranilišta). U lovištu postoje dvije lovačke kuće dobro opremljene za prihvata gostiju, od kojih je Dom "Čambina" u obnovi. Ovdje se lovcima pruža kompletan pansion, radi se na kvaliteti primanja lovaca i poboljšanju kvalitete usluga u stilu "marom dobrog gospodara". Dakle, ovdje idu "u korak s vremenom", koliko je god to moguće u okviru "Hrvatskih šuma".

Poseban prirodni lokalitet, vrlo zanimljiv za turiste, a ne samo za lovce-turiste, prirodno je jezero, ustvari močvara, zvano "Čambina". To je tzv. prirodni rezervat za ptice močvarice. Jezero je jedno od najvećih mrestilišta riba u Podravini. Površina mu je sa šašom oko 70 ha. Jezero se i poribljava kvalitetnom ribom. Taj je predio ujedno i jedno od najvećih "rikališta jelena" u Hrvatskoj. Kad se tu začuje prva rika jelena, onda lovci i okolno stanovništvo znaju da je to zapravo "najava" rikanja u ostalim dijelovima lovišta đurđevačke Podravine, a i šire. Ovo je jedna od vrlo atraktivnih lovno-turističkih atrakcija. Jezero će se uskoro "odmuljivati" kako bi se očuvalo kao ekološki predio okolne šume, te dobro stanište za divljač, ptice i ribe. Naime, "Čambina" je postala močvara, pa prijete opasnost da izgubi svojstvo "ekološke cjeline". U izradi je projekat za zaštitu okoliša.

Lovci-turisti koji se odluče na lov u lovištima "Peski" i "Repaš" uživati će u prekrasnom krajoliku. Oba lovišta su bez izrazite konfiguracije tla, pa spadaju u nizinski tip lovišta.

REKREACIJSKI I ŠPORTSKO-RIBOLOVNI TURIZAM

Ovi vidovi turizma znatno su manje i organizacijski slabije razvijeni od lovnog turizma. Najčešće se odvijaju "individualno", manje organizirano. Većim dijelom to je rekreacija plivanjem (kupanje) u umjetnim jezerima nastalim eksploatacijom šljunka i pijeska, uglavnom u sjevernim dijelovima đurđevačke Podravine. Na Dravi nema organiziranih kupališta, tek tu-i-tamo u rukavcima Drave, ali i to nisu značajnija kupališta i izletišta. Kao takvo poznatije je ono "Crnac" u predjelu mjesta Crnac na području Novog Virja. Najpoznatije je izletišta i jezero Čingi - Lingi u predjelu sela Gornja Šuma nedaleko Molvi. Uz jezero na zapadnom dijelu izgrađene su vikendice, uglavnom stanovnika iz Bjelovara, od kojih neki ovdje i zimuju. Jezero je dosta duboko s čistom vodom, ali nema uređenu plažu. Uz samo jezero postoji samo "sezonski" ugostiteljski objekat, u kojem se u proljetno - ljetnoj sezoni, pored pića i osvježavajućih napitaka, može kupiti i hrana, pretežito ribe. Ovdje u "kupališnoj" sezoni znade dnevno boraviti i više od 1000 kupača i izletnika. Ponekad dođu i izletnici koje zanima likovna umjetnost naivnog smjera i koji prethodno posjete poznatog u nas i u svijetu likovnjaka Miju Kovačića koji stvara vrhunska djela u ateljeju svoje kuće u Gornjoj Šumi.

U neposrednoj blizini jezera Čingi - Lingi postoji i atraktivni ugostiteljski lokal "Meridijan 17" s prekrasnom i uređenom okolicom u zelenilu i cvijeću, dječjim igralištem, a uskoro i teniskim, te još nekim igralištima. Ovdje gosti - izletnici, uz kvalitetna pića, mogu naručiti i raznoraznu kvalitetnu hranu, dakako i ribe, sladoled ... Objekat je pogodan i za održavanje raznih proslava.

Nedaleko Đurđevca, u pravcu Kalinovca i Ferdinandovca postoji jezero "Separacija", koje se upravo privodi za potrebe rekreacije. Bit će to uskoro lijepo izletišta s pripadajućim ugostiteljskim i drugim objektima. Taj će prostor biti urbaniziran i vrlo atraktivan, a već je i sada, za izgradnju vikendica i boravak onih koji ovdje dođu na rekreaciju.

Izletišta "Banov brod" nedaleko od Pitomače u pravcu Križnice, neposredno uz Dravu, zanimljivo je područje za rekreaciju i rekreativni turizam. Nije "do kraja" uređeno, ali postoje svi

uvjeti za to. To više što se tu već nalazi lijepa lovačka kuća s ugostiteljskim dijelom. Na cesti relacije Pitomača - Križnica podignut je moderan "viseći most", a gotovo ispod njega brod-komp dnevno u oba smjera prevozi putnike, automobile i traktore, te kombajne koji ubiru poljoprivredne plodove na prekodravskom području. U završnoj je fazi i izgradnja posebnog, atraktivnijeg broda koji će ploviti na tom dijelu Drave. Ovdje ima i nešto manjih, pogodnih plaža za kupaće u Dravi. Malo selo Križnica u Prekodravlju može biti zanimljivo za seoski turizam ne samo ljeti, nego i zimi. Tu postoji i jedan ugostiteljski objekat.

Dakako, na području đurđevačke Podravine ima još nekih turističko - rekreacijski zanimljivih mjesta, ali bi ih trebalo i privesti izletničkoj svrsi.

Što se tiče ribolova odmah treba reći da se na području općine Đurđevac isključivo može obavljati samo športski ribolov s manjom iznimkom na jezeru "Separacija" gdje se uz športski ribolov vrši uzgoj i izlov kvalitetne ribe u kavezima, te na jezeru "Čambina", gdje "Hrvatske šume", Šumarija Repaš, povremeno vrši izlov ribe za prehranu lovaca - turista. Inače, i na ovom jezeru je dozvoljen športski ribolov, dakako uz novčanu pristojbu, kao i na drugim vodama đurđevačke Podravine.

Zbog privlačnosti športskog ribolova, vezanog uz mogućnost razvoja ribolovnog turizma, slijedi dio opisa ribolovnih voda i riba u njima. Rješenjem nadležnog republičkog organa rijeka je Drava s pritocima podijeljena na Gornjodravsko i Donjodravsko ribolovno područje. Ta su područja međusobno odijeljena administrativno - političkom granicom iz 1990. godine. Gornjodravsko područje, koje se znatnim dijelom nalazi na teritoriju općine Đurđevac, općinskom je odlukom dato na gospodarenje Zajednici športskih ribolovnih društava općine Đurđevac, kao i sve ostale ribolovne vode i to na neodređeno vrijeme. Iznimku čini rukavac Drave, jezero (močvara) "Čambina" kojim upravlja Šumarija Repaš. Iznimku čini i jezero "Separacija" kojim upravlja "Podravina" Đurđevac. Športskim ribolovom bave se članovi ribolovnih društava, ali se njime mogu baviti i ostali građani uz određenu novčanu pristojbu. Športska društva su dobro organizirana i međusobno se natječu u ribolovu. Sukladno gospodarskoj osnovi uzgajaju ribu u svim ribolovnim vodama. Područjem kojim gospodari ribolovna organizacija unutar je ovih granica općine Đurđevac:

- zapadna granica, Repaš - Novačka u pravcu Ždale na državnu granicu (oznaka 403);
- sjeverna granica, ide Ždalicom uz granicu do Čambine, gdje izlazi na Dravu i tu ide sve do mjesta Križnice;
- istočna granica, od Starog Graca na jug do pruge;
- južna granica, sav južni prostor do pruge.

Sav taj ribolovni prostor pripada dravskom slivnom području, pa ima karakter nizinskih voda. Drava je bogata ribom, ribom su bogati i rukavci Drave, umjetna jezera i vodotoci. Godine 1987. Istraživački razvojni centar Fakulteta poljoprivrednih znanosti izradio je za potrebe ovdašnje ribolovne organizacije ribarsku osnovu "Mjere za unapređenje slatkovodnog ribarstva općine Đurđevac". Prema njoj ribolovno područje ove općine sastoji se od 25 zasebnih ribolovnih područja. Najveće je među njima rijeka Drava sa rukavcima. Ostala područja su "šodrane" i kanali, te vodotoci. Ukupna površina čitavog ribolovnog područja je kod srednjeg vodostaja 1310,67 ha. Kod visokog vodostaja površina je 1525,33 ha, u čemu rijeka Drava s rukavcima čini 1394,24 ha.

Na donjem dijelu Gornjodravskog ribolovnog područja (to je uglavnom područje općine Đurđevac) pretežito obitavaju reofilne, neutrofilne i limnofilne vrste riba. U rijeci Dravi i njezinim rukavcima ima raznih vrsta riba: dunavska paklara, paklara, potočna paklara, deverika, crnooka deverika, kesega, nosara, sabljarka, karas, karašić, šaran, bijeli tolstobik, brkica, čikov, som, vijun, patuljasti somić, jegulja, manjić, pastvski grgeč, sunčanica, grgeč, smuč, kamenjak, mali vretenac, prugasti balavac, mali balavac, peš, šareni peš, stuka. Manje - više ove vrste obitavaju i u "šodranama"

(jezerima). Sve su ribolovne vode tipično nizinske s povećanim brojem riba iz porodice Cyprinidae. U svim vodama ima grabežljivaca, ali u manjim količinama.

ZABAVNO-KULTURNO-POVIJESNI TURIZAM

Ovi vidovi turizma nisu naročito razvijeni, iako za njihov razvoj postoje dobri potencijali. Nešto je više razvijen zabavni turizam koji najviše organizira HTT "Picok" u svojim ugostiteljsko - turističkim objektima, napose u Hotelu "Picok" u Đurđevcu. U Đurđevcu je izgrađena lijepa športska dvorana u kojoj se odigravaju športska natjecanja čak i republičkog ranga. Ovdje se mogu odvijati, a i odvijaju se, razna zabavna natjecanja, održavaju pjevački koncerti i slično.

Među zabavno - kulturno - povijesnim događajima valja spomenuti već tradicionalnu đurđevačku "Picokijadu", koja se svake godine krajem lipnja održava u Đurđevcu (i na okolnim lokalitetima). To je povijesno - kulturno - zabavna manifestacija s brojnim sadržajima povijesnog, kulturnog, športskog i drugog života koji se odvija na đurđevačkoj Podravini. Središnji dio programa je scenski prikaz napada i obrane neosvojive tvrđave Stari grad u Đurđevcu iz vremena kada su Turci u XVI. stoljeću uzalud osvajali utvrdu (koja i danas postoji), jer su je đurđevački branitelji hrabro obranili svojim junaštvom i lukavošću neke starice koja je izgladnjeloj posadi predložila da iz topa ispucaju na Turke posljednjeg picoka (pohanac!) i tako ih razuvjere da u tvrđi branitelji imaju još toliko hrane da je mogu "poslati" Turcima koji su dugotrajnom opsadom mislili izgladnjeti branitelje. Legenda kaže da su branitelji tako postupili nakon čega su se Turci povukli. Otada su Đurđevčani dobili naziv "Picoki" čime se i dandanas ponose. Trodnevni program "Picokijade" (uvijek petkom, subotom i nedjeljom) bogat je raznim kulturnim i športskim sadržajima, prikazivanjem značajnih običaja "stare" Podravine, zabavnim koncertima i drugim sadržajima koji privlače ne samo stanovništvo općine Đurđevac, nego i iz drugih područja, pa čak i iz inozemstva.

Postoje i druge značajnije manifestacije, kao što su "Martinjski dani" u Virju, krštenje mošta u klijetima i na dvoranskim pozornicama, a poznato je već i tradicionalno krštenje mošta u Hotelu "Picok" i u klijetima na području "Aršanja" (Pitomača).

Danas je Stari grad (bivša utvrda) priveden kulturnoj djelatnosti, informativnoj (radio postaja) i gospodarskoj (pivnica i restoran). Tu je i lijepo uređen prostor za vjenčanja - sklapanje brakova. Nešto manje važno, ali za Podravinu bitno, su Zavičajni muzej u Virju, te Zavičajna zbirka u Kalinovcu, obnovljena rodna kuća hrvatskog pjesnika Petra Preradovića u Grabrovnici u kojoj je smješten memorijalni muzej i dr. Sve su ovo zanimljivi lokaliteti za turiste. Zbog kulturno - povijesne važnosti slijedi nešto više opisa Starog grada u Đurđevcu, budući da je i sa stajališta turizma ovaj lokalitet interesantan.

Krajem 15. stoljeća đurđevačka utvrda je jedna od značajnijih utvrda na ovom nizinskom području. Osvajana od Turaka, nikad osvojena. Prelazila je iz vlasništva feudalaca u vlasništvo (posjed) krajiške granične obrane, sve do 1871. godine, kada prelazi u posjed kraljevske komore. Od druge polovice 16. pa do druge polovice 17. stoljeća doživljava neke građevinske preinake, otkada uglavnom ima sadašnji oblik. Dio sadašnjih prostorija Starog grada koristi se za izložbe slika poznatijih likovnih umjetnika, promocija knjiga, održavanje književnih večeri i slično. U jednom dijelu prostora je stalna postava slika i kipova poznatijih likovnjaka, kao što su Ivan Generalić, Mijo Kovačić, Ivan Lacković Croatia, Josip Turković i drugi. Uskoro će u preuređenom dijelu Starog grada biti uređen i prostor za stalnu postavu slika Ivana Lackovića Croate, Podravca rođenog u nedalekim Batinskama. Ovo će, ustvari, biti izložba oko 150 slika drugih velikana slikarskog umijeća u vlasništvu Lackovića, koje Lacković daruje u vidu donatorstva (besplatno) likovnoj Galeriji odnosno općini

Đurđevac. Turisti, ljubitelji likovne umjetnosti, mogu posjetiti i likovnu galeriju sa slikama toga slikara u njegovom rodnom selu Batinske (nedaleko Kalinovca) kojem je darovao slike.

U Đurđevcu postoje i alternativni izložbeni prostori, "Caffe 33", "Kod Ive", a u Otrovancu u "Zlatnom klasu" (to su sve zasebni dijelovi ugostiteljskih objekata). U Poslovnom centru u Đurđevcu postoji Galerija Huzjak i Mala galerija Božić - Peti, gdje se izložene slike i kipovi mogu i kupiti.

Za turiste, napose one koji vole likovnu umjetnost, može biti zanimljiva informacija da u đurđevačkoj Podravini postoji velik broj slikara, pretežno naivnog smjera. Od poznatijih: Mijo Kovačić, Dragutin Bešenić, Martin Đurkin, Stjepan Đurkin, Mirko Horvat, Vladimir Ivančan, Stjepan Ivanec, Mijo Jaković, Martin Kopričanec, Ana Puškaš, Stjepan Stankir, Dragutin Štefan, Pero Topljak, Andrija Vranek, Đuro Zvonar, Ivan Tomerlin, Zlatko Huzjak, Milan Nađ, Rudi Špoljar i drugi.

Turisti, ljubitelji likovne umjetnosti, koji dođu u đurđevačku Podravinu s lakoćom mogu posjetiti u "susjedstvu" i čuvenu galeriju Hlebine u kojoj je pozamašna zbirka slikarskih i kiparskih eksponata. Nezaobilazan dio Galerije je aneks gdje su izložene slike hrvatskog doajena naive Ivana Generalića.

SEOSKI I VJERSKI TURIZAM

Dio turističkih potencijala u đurđevačkoj Podravini odnosno atraktivniji lokaliteti uopće nisu u turističkoj ponudi. Od takvih spominje se ovdje samo seoski i vjerski turizam, koji bi uz malo dobre volje i stanovitu organizaciju mogli ubuduće imati veliku važnost.

Takvu bi važnost ovdje prvenstveno mogao i trebao imati tzv. seoski turizam. Za njegov razvoj postoje veliki potencijali s obzirom da je đurđevačka Podravina pretežito poljoprivredno područje, s brojnim poljoprivrednim i mješovitim gospodarstvima i dobrim stambenim fondom. Neka moja površna istraživanja mogućnosti tog vida turizma pokazuju da postoji interes dijela takvih domaćinstava za bavljenje seoskim turizmom. Potrebno je prethodno adekvatno analizirati ovo gospodarsko područje i cjelovitije "dati" sliku razvoja seoskog turizma.

Seoski turizam spada u selektivne vidove turizma. Osnovno mu je da se ostvaruje u seoskom ili drugom gospodarstvu kao dopunska djelatnost. Dakako, gospodarstvo treba biti dovoljno veliko i da se bavi poljoprivredom. Treba osigurati kvalitetan smještaj, boravljenje i prehranu gostiju i da ima osiguran higijenski ispravan sanitetski prostor, zdravu vodu, da mu se omogući sluzenje telefonom i drugo, te da je područje turistički atraktivno, slikovito i zanimljivo. A tih uvjeta ovdje ima sasvim dovoljno. Seoski turizam može biti odmorišni, jednostnevni sa ili bez noćenja, kratkotrajni (vikend) i višednevni boravišni turizam. Po vrstama pružanja turističkih usluga, a to su osnovne usluge, dijelimo ga na pružanje smještaja i davanje prehrane, ili pak samo se daje prehrana uz mogućnost samostalne pripreme hrane. Ovdje ima domaćinstava, a to su pretežito srednje jaka domaćinstva, koja imaju interes u prihodu od turizma. Dakako, potencijalna klijentela su pretežito intelektualci, visoke platežne moći.

Vjerski turizam u smislu organiziranja gospodarske djelatnosti na području đurđevačke Podravine ne postoji. Ali postoje neka svetišta pretežito posjećivana od vjernika u dane pojačane vjerske aktivnosti. Jedno od najpoznatijih u ovom dijelu Podravine je svetište "Čudotvorne Majke Božje Molvarske" u Molvama. Svaka hrvatska pokrajina ima jedno ili više svetišta posvećenih Majci Božjoj - Mariji. U Hrvatskoj je najveće svetište ono u Bistrici. Ono ima važnost glavnog Marijinog svetišta u Hrvata. Time nije umanjena važnost drugih svetišta kojima vjernici hodočaste. Nije točno poznato od kada počinje štovanje Marijinog čudotvornog kipa. Za svetište u Molvama također ne postoje podaci i zapisi iz vremena nastanka.

Kao i mnoga prošteništa, tako i molvarsko ima svoju legendu o čudotvornom kipu Blažene Djevice Marije, tj. kipu Majke Božje Molvarske. O tome je u svojoj knjizi o ovom svetištu msgr. Juraj Magjerec zapisao:

"U Molvama je vrlo dobro sačuvana predaja, da su one bile za spomenutih turskih nasrtaja kroz više od 100 godina prazne bez jedne jedine duše. To opustošenje pada baš u to vrijeme, nakon pada Virovitice. Oni posljednji, što su ostavili selo, skinuli su - prema predaji - kip Majke Božje sa oltara i bili ga zakopali nedaleko same crkve s nadom da će ga moći, kad se jednom povrate, ponovo staviti na njegovo časno mjesto. Međutim se to njihovo izbivanje protegnulo na mnogo dulje vremena, nego li su oni mislili. Mnogi su od njih i umrli daleko od svog rodnog zavičaja, a među njima i oni, koji su bili sakrili kip Majke Božje".

Msgr. Magjerec nadalje piše da su stari naraštaji koji su se kasnije vratili u Molve zajedno sa novima, zaboravili zakopani kip, a kako je u međuvremenu crkva Majke Božje bila izlučena iz prostora groblja, oko crkve se dnevno paslo blago (krave, svinje). U usmenoj se predaji govori da je vol tadašnjeg Molvarca Škripelja iskopao rogom iz zemlje Marijin kip koji su vjernici stavili na njegovo prijašnje mjesto u kapelici. Kako se to pročulo "na daleko i široko", čak i s onu strane Drave, ubrzo su u Molve počeli hodočastiti vjernici. Kip Majke Božje načinjen je od lipova drveta. Predstavlja Mariju s djetetom Isusom na ruci. Kip potječe iz kasnog srednjeg vijeka. Predaja veli da su ga Molvarci dobili od redovnika iz samostana koji se u to vrijeme nalazio preko Drave između Ždale i Gole. Zanimljivo bi bilo ne samo s turističkog stanovišta istažiti to područje.

U Molvama se napose tri dana u godini obavljaju proštenja: na Uskrsni i Duhovski ponedjeljak, rte na blagdan Majke Božje u nebo uzete (Velika Gospa). Najsvečanije je 15. kolovoza, tj. na blagdan Velike Gospe. Tada vjernici srednje Podravine, ali i iz drugih područja, dolaze u većem broju na proštenje u Molve. Ulica od središta mjesta prema groblju zove se "Marijanska". Tu je kapelica s kipom Blažene Djevice Marije. Tom ulicom se u svečanoj i dugačkoj procesiji kreću vjernici u vrijeme proslave Velike Gospe noseći Marijin kip u župnu crkvu gdje se odvija glavna vjerska svečanost. Za vrijeme proštenja održavaju se i pučke veselice, zabave, obrtnici prodavaju svoje prouzode, među kojima su najatraktivniji licitari i pečenjari.

Ovo vjersko svetište, gdje su vidljive i zahvalnice Mariji za ostvarenje želja vjernika, moglo bi dobiti još više na vrijednosti, kad bi odgovarajući subjekti posvetili više pozornosti organiziranom dolasku na svetkovanja, koja bi mogla biti i brojnija od samo "tri značajnija dana u godini". Naime, na katoličkom kalendaru zabilježeno je mnogo dana posvećenih Mariji koji bi se ovdje mogli "šire" obilježiti vjerskim manifestacijama. To više što se u bližoj okolici Molvi vjernici nakon vjerskih obreda mogu i rekreirati (blizina Drave, jezero Čingi - Lingi, lovišta "Peski" i "Repaš"), a ako se ikada u Molve izgrade i bazeni na izvorištima tople (vruće) vode za rekreaciju ili možda čak i za liječenje, vjernici, i ne samo oni, zadržavat će se i po nekoliko dana na ovom prostoru što će možda utjecati i na razvoj seoskog turizma. A i obratno: lovci, ribiči, rekreativci i drugi moći će prisustvovati vjerskim svečanostima posvećenim Mariji. Otkriju li arheolozi i mjesta gdje su ranije postojale crkve na ovim prostorima, a i spomenuti samostan, područje će postati još zanimljivije i posjećenije, a to znači da će se na tom lokalitetu razviti i vjerski turizam, te ojačati drugi vidovi turizma.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PRIJEDLOZI

Đurđevačka Podravina nizinsko je područje na kojem se prostiru veće površine oranica, livada i šuma te grupiranih vinograda u podbilogorskom području. Dosta visoki prinosi poljoprivrednih kultura daju velike količine hrane za ljude i životinje, a vinogradi sortna i kvalitetna vina. Lovišta su

bogata s kvalitetnom divljači, a vode s kvalitetnim ribama. Sva četiri godišnja doba imaju svojih značajnijih specifičnosti. Od proljeća do kasne jeseni obavljaju se raznorazni poljoprivredni radovi, od priprema za proljetnu sjetvu do žetva i berbe i opet do jesenske sjetve. Specifičnost koje zasebno privlači ljudsku pažnju je berba vinograda i pravljenje mošta s posebnom završnicom tzv. "krštenja mošta" uz blagdan sv. Martina.

Iako je đurđevačka Podravina vrlo pogodna za razvoj kontinentalnog turizma, brojni vidovi turizma ili su nedovoljno razvijeni ili uopće ne egzistiraju. Razlozi su brojni. S gospodarskog stanovišta još ni jedan pravni ili fizički subjekt nije cjelovitije analizirao postojeće resurse na tom prostoru interesantne za razvoj kontinentalnog turizma. Djelomično je u novije vrijeme na tome radila Strukovna grupa "Turizam i ugostiteljstvo" regionalne gospodarske komore (Bjelovar), koja je utvrdila potrebu hitne gospodarske obnove i razvoja turizma u bilogorsko - podravskoj regiji, napose seoskog turizma za čije egzistiranje postoje najveći resursi. No ni ta strukovna grupa nije zasebno razmatrala mogućnosti egzistiranja i razvoja kontinentalnog turizma na području đurđevačke Podravine.

Lovni, rekreacijski i športsko - ribolovni turizam ovdje postoji već duže vrijeme. Najizraženiji je lovni turizam koji ima svoje početke unazad nekoliko desetaka godina. Ostali vidovi su novijeg datuma. Mada neki vidovi turizma imaju dobre potencijale oni se ne šire i ne jačaju. Zaštićena područja, i ne samo ona, mogu biti i te kako interesantna za znanstveni turizam. Potencijali za seoski turizam nisu uopće korišteni, a za razvoj vjerskog turizma nitko još nije našao interes. Resursi tople vode još se ne analiziraju i ne istražuju, mada bi se ta voda mogla koristiti u brojne turističke i druge gospodarske svrhe. Ali i oni vidovi turizma koji se ovdje već odvijaju slabijeg su intenziteta, osim lovnog turizma koji također može imati veći intenzitet. Dakako, za turiste ovdje nema i dovoljno smještajnih kapaciteta ukoliko bi se prišlo bržem razvoju turističke djelatnosti. No u sadašnjoj fazi razvoja turizma gotovo da su zadovoljavajući prostori HTT "Picok" i lovačkih kuća "Hrvatskih suma", te "Fontane" u Virju.

Najznačajniji ugostiteljsko - turistički objekt gledano s općeg stanovišta je Hotel "Picok" u Đurđevcu koji je u sastavu HTT "Picok" d.d. Đurđevac. Hotel ima 6 apartmana, 14 jednokrevetnih i 68 dvokrevetnih soba. Uvršten je u B kategoriju. U prizemlju ima ugostiteljski dio: restoran sa 220 sjedećih mjesta, caffè bar kapaciteta 100 sjedećih mjesta, disco bar kapaciteta 200 mjesta, modernu šesterostaznu kuglanu s caffè barom kapaciteta 16 mjesta i odgovarajućim sanitarnim prostorima. Na katnom dijelu ima salon, tavernu i lovačku sobu, sve kapaciteta 180 sjedećih mjesta. Pored toga HTT "Picok" u Pivnici i Restoranu "Stari grad" u Đurđevcu ima atraktivan ugostiteljski prostor: pivnica 70 sjedećih mjesta, restoran 100, a terasa (atrij "Starog grada") 180 sjedećih mjesta. Ovo je izuzetno atraktivan objekt koji na svojevrsan način predstavlja nadopunu sadržaja Hotela "Picok". U njemu se, kao i u hotelu, mogu organizirati svatovi, maturalne večeri i druge svečanosti. Daljnji ugostiteljski objekti HTT "Picok" također mogu biti zanimljivi za turiste. Gostionica "Stari graničar" u Đurđevcu, "Aršanji" u Pitomači, "Mladost" u Kloštru Podravskom i drugi, kao i brojni privatni ugostiteljski objekti na području đurđevačke Podravine, kojih ima više od stotinu, razvojem turizma proširivat će svoje turističko - ugostiteljske sadržaje. Od posebnog interesa (u privatnom vlasništvu) mogli bi biti ugostiteljski objekti "Meridijan 17", "Fontana" i "Zlatni klas", koji već imaju određene, ali malobrojne turističke sadržaje i "viđenje" razvoja. Uz te objekte postoje i veće površine čije uređenje bi moglo itekako biti interesantno za rekreativni turizam.

Ukratko rečeno, u đurđevačkoj Podravini osnovni resursi u motiviranju turističke ponude ogledaju se u bogatoj i raznolikoj flori i fauni i konfiguraciji tla što omogućava napose razvoj lovnog turizma; tu je i dobar ekološki i geoprometni položaj uz proizvodnju zdrave hrane, a kulinarsvo i

gostoljubivost pučanstva omogućava razvoj tranzitnog, izletničkog, poslovnog, seoskog i drugih vidova turizma; postoje prirodne i etnografske zanimljivosti, različite specifičnosti zanimljive turistima: stari zanati, prizvodnja suvenira, izložbe umjetnina, kulturne manifestacije, športske priredbe, pjevačke, folklorne i druge priredbe, do raznih pučkih i vjerskih svečanosti i tradicionalnih turističkih manifestacija; postoje izgrađeni kapaciteti za šport, rekreaciju zabavu i odmor. Postoji i veliki dio atraktivnog a još neiskorištenog turističkog privatnog potencijala. Pri tome treba imati u vidu da je trajno očuvanje i oplemenjivanje atraktivnih obilježja turističkih resursa jedan od bitnih preduvjeta za razvoj turizma, dok narušavanje neke od tih temeljnih vrijednosti resursa dovodi u pitanje cjelokupnu razvojnu turističku orijentaciju.

Na području đurđevačke Podravine nema temeljnog nositelja djelovanja i razvoja turizma. Tu ulogu, sukladno zakonu, trebale bi preuzeti općinske turističke zajednice. Ni jedna "nova" općina u đurđevačkoj Podravini nema osnovanu takvu zajednicu, pa, dakako, nema ni turističkih zajednica mjesta. Sadašnja općina Đurđevac, prema izjavama njenih čelnika, uskoro će osnovati općinsku turističku zajednicu, ali samo za njeno područje. S obzirom na "male" općine bilo bi dobro da se toj turističkoj zajednici "pridruže" i te općine, odnosno da se sukladno zakonu, u pojedinim mjestima osnuju i turističke zajednice mjesta, koje bi u stvari bile "vezane" uz općinsku turističku zajednicu. Tako bi se dobio snažniji pokretač razvoja turizma, napose onih vidova koji već egzistiraju u đurđevačkoj Podravini, a "zaživjeli" bi i drugi vidovi turizma za koje ovdje postoje i atraktivni turistički resursi.